

PRODUCTOMSCHRIJVING

Oppasvoorziening Taal in Noord

Leiden

**Taal in Noord
Pilot Wijkgerichte Inburgering**

april 2011

Productomschrijving: kinderopvang

Context

Leiden doet graag mee aan dit innovatietraject omdat zij gelooft dat een wijkgerichte aanpak de sleutel tot participatie kan zijn voor die doelgroepen die niet of nauwelijks deelnemen aan de samenleving. Op allerlei gebieden is een meer integrale aanpak mogelijk voor inburgeraars. De kleinschaligheid van de wijk biedt kansen om te experimenteren met ideeën en wensen die de gemeente heeft op het gebied van samenwerking met organisaties en het koppelen van beleidsterreinen.

De gemeente Leiden heeft voor de wijkgerichte inburgering het project Taal in Noord opgezet. Leiden Noord is gekozen vanwege het feit dat Leiden Noord, inclusief Slaaghwijk, het hoogst scoort in het BPI¹. Ook het aantal genaturaliseerde Nederlanders en het aantal EU burgers is in Noord het hoogst, waardoor er vanuit gegaan wordt dat ook de meeste vrijwillige inburgeraars in Noord te vinden zijn.

Vraagstuk en doel

Een groot deel van de vrijwillige inburgeraars bestaat uit ouders met jonge kinderen. Om deze reden worden de inburgeringslessen vooral onder schooltijd georganiseerd. Veel van hen hebben kinderen onder de 4 jaar. Sommigen van hen kunnen naar een regulier kinderdagverblijf, maar voor een groot aantal is dit geen oplossing; er zijn soms wachtlijsten. Belangrijker is dat veel deelnemers niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming via de belastingdienst. Ook de Peuterspeelzalen zijn niet altijd een oplossing: de wisselende tijden vormen een probleem en kinderen onder de 2 jaar kunnen daar nog niet terecht.

Kinderopvang is voor veel vrouwen de grootste drempel om een inburgeringstraject te starten. Vraag en aanbod sluiten niet goed aan en de afstemming tussen lestijden en kinderopvang was niet geregeld. Binnen het project Taal in Noord zijn deze problemen geïnventariseerd en is samen met de relevante partners in de stad gezocht naar een beter afstemming. Doel was om kinderopvang bij de toeleidingstrajecten, instapcursussen en reguliere trajecten te creëren.

Werkwijze

Vanaf medio 2009 is intensief nagedacht over mogelijke vormen van kinderopvang, door de werkgroep kinderopvang van het project wijkgerichte inburgering. In deze werkgroep waren naast de gemeente Leiden ook verschillende organisaties die werkzaam zijn in de wijk vertegenwoordigd. Het gaat om Libertas Leiden, ROC Leiden, Stichting Peuterspeelzalen Leiden (SPL) en JES Rijnland. De werkgroep heeft gekeken naar mogelijkheden om buiten de reguliere kinderopvang een oppasvoorziening te organiseren. Er is geconcludeerd dat de beste mogelijkheid voor het project is om een tijdelijke voorziening te creëren. Ook is gesproken met de GGD over de Wet Kinderopvang. Er bleken mogelijkheden te zijn om een oppasvoorziening te organiseren, zonder dat de gemeente hoefde te voldoen aan de kwaliteitseisen van de Wet Kinderopvang. De belangrijkste voorwaarde was dat de opvang niet structureel zou zijn.

In de werkgroep is vervolgens een voorstel uitgewerkt voor een laagdrempelige vorm van oppas. Dit voorstel is aan de wethouder voorgelegd en goedgekeurd. Er is een locatie in de wijk gevonden voor de oppasvoorziening. Op deze oppas is altijd een betaalde kracht aanwezig van de SPL, die ook kan werken met VVE (Voor- en vroegschoolse educatie) - programma's. Zij wordt bijgestaan door meerdere vrijwilligers uit de doelgroep die al zijn ingeburgerd. De vrijwilligers ontvangen een vrijwilligersvergoeding voor het oppassen. De ouders die hun kinderen naar deze tijdelijke voorziening brengen betalen geen eigen bijdrage.

Belangrijk is dat deze oppasvoorziening van tijdelijke aard is. Het is van belang dat de inburgeraars actief op zoek gaan naar andere vormen van opvang, zodat ze hun lessen kunnen blijven volgen. Hoewel de oppas niet onder wet kinderopvang valt, is de GGD, die de kwaliteit van kinderopvang

---

¹ BPI: Bestand Potentieel Inburgeringsplichtigen. Dit is een bestand van de Dienst Uitvoering Onderwijs waarin gegevens over oudkomers met verblijfsvergunning uit de gemeentelijke basisadministratie en informatie over diploma's zijn verwerkt. Van de personen op de lijst is "niet vastgesteld dat ze niet inburgeringsplichtig zijn". De gemeente kan vaststellen of mensen op deze lijst inderdaad inburgeringsplichtig zijn.

controleert, wel betrokken bij het nadenken over een mogelijke oppasvoorziening. Zij hebben meegedacht over mogelijke risico's en de veiligheid bij het opzetten van een oppasvoorziening. De GGD heeft bovendien tips en aandachtspunten meegegeven over de inrichting en opzet van de oppasvoorziening.

Resultaten

De gemeente is vanaf 1 oktober 2010 in samenwerking met de SPL (Stichting Peuterspeelzalen Leiden) en Libertas Leiden een oppasvoorziening gestart in Leiden Noord. Gedurende 4 ochtenden was er oppas aanwezig in het clubgebouw van speeltuin Noorderkwartier. Onder leiding van een gediplomeerd leidster van SPL en een aantal vrijwilligers -afkomstig uit de oppaspool van JES Rijnland, en overgenomen door Libertas Leiden- worden kinderen (van 0 tot 4 jaar oud) van ouders die meedoen aan de lessen wijkgerichte inburgering of een toeleidingstraject opgevangen.

De locatie in de speeltuin leek goed aan te sluiten bij de oppas, omdat het centraal in de wijk gelegen is en er veel buitenspeelruimte is voor de kinderen. De wethouder had ook aangegeven dat het haar wens was om de speeltuin vaker open te stellen in de ochtend. De locatie in de speeltuin is opgeknapt ten behoeve van deze oppasvoorziening.

Evaluatie

In de beginfase van het project is door de werkgroep kinderopvang van het project wijkgerichte inburgering uitvoerig nagedacht over de opvang van kinderen. Hoewel er al een plan was, was de uitvoering nog niet geheel rond toen de eerste groepen gingen starten. Op dat moment is gezocht naar een praktische oplossing. JES Rijnland heeft tijdelijk haar oppasvrijwilligers ingezet om de oppas te verzorgen. De oppas was in het begin gesitueerd in een lokaal in het buurthuis. Omdat dit lokaal niet was ingericht op de opvang van kleine kinderen, is gezocht naar een meer geschikte ruimte. Die werd gevonden in het clubgebouw bij Speeltuin Noorderkwartier.

JES Rijnland had bij de start van de oppas in het buurthuis direct aangegeven dat zij deze vorm van oppas slechts tijdelijk op zich wilden nemen en eventueel de vrijwilligers zouden willen overdragen aan een andere organisatie. Bij de start van de voorziening in de speeltuin zijn de vrijwilligers van JES overgenomen door Libertas Leiden, die de begeleiding van de vrijwilligers op zich heeft genomen.

Hoewel de locatie in de speeltuin voor de oppasvoorziening als zeer gunstig werd beschouwd, omdat er ook een buitenspeelruimte was, is het project na enkele maanden toch op zoek gegaan naar een andere locatie. Bij de eerste zoektocht naar een locatie was uitgegaan van de oppas die op dat moment in een klein handwerklokaal in het buurthuis was gesitueerd. De ruimte in de speeltuin was groot en leek daarom een hele verbetering. In de eerste gesprekken met de speeltuin is gesproken over de inrichting en het gebruik door anderen van de ruimte. De beheerder van de speeltuin was erg blij de ruimte te verhuren aan het project. Vanuit het project is er te veel van uitgegaan dat het met het gebruik van de ruimte wel goed zou komen. Hoewel met de beheerder afspraken waren gemaakt over de ruimte en het gebruik van de ruimte door andere huurders, blijft de speeltuin een organisatie die loopt en draait met vrijwilligers. De afspraken waren veel te vrijblijvend. Toen vele pogingen om tot samenwerking te komen en veel aandringen op het rookverbod tot weinig verandering leidden, is het project op zoek gegaan naar een andere locatie in de wijk.

Per 1 februari 2011 is de oppasvoorziening verhuisd naar een leegstaand lokaal binnen de Dolfijn, een basisschool in Leiden Noord en een belangrijke partner binnen de Brede School Leiden Noord. De afspraken gemaakt over het gebruik van de ruimte zijn duidelijker geformuleerd en vastgelegd. Bovendien is er opnieuw toenadering gezocht met het schoolbestuur over mogelijkheden rondom inburgering in de wijk in samenwerking met de school.

Hoewel duidelijk aan de inburgeraars is verteld dat de oppasvoorziening een tijdelijke oplossing is en betaald wordt uit tijdelijk beschikbare middelen, zijn de meeste inburgeraars niet actief op zoek naar een andere oplossing voor de opvang van kleine kinderen. Hierdoor kan het gevaar ontstaan dat de oppasvoorziening haar tijdelijke karakter verliest. Omdat de oppasvoorziening wordt betaald uit middelen die maar tijdelijk beschikbaar zijn, is het waarschijnlijk dat de oppasvoorziening in de zomer van 2011 haar deuren zal moeten sluiten. De komende tijd zal daarom met alle moeders gesproken worden over de mogelijkheden om hun kinderen op een andere manier, bijvoorbeeld bij reguliere opvang of andere voorzieningen, onder te brengen.

Lessons to learn – cruciale factoren

Binnen het project Taal in Noord is gezocht naar een nieuwe vorm van kinderopvang die meer aansluit bij de wensen en behoeften van de inburgeraars.

- *Kosten:* De kosten van de oppasvoorziening: Naast het gebruik van de ruimte en de kosten voor de inzet van de vrijwilligers dient ook de leidster betaald te worden. Bij deze opzet moet rekening worden gehouden met een bedrag van circa € 30.000,- per 6 maanden.
- *Maak duidelijke afspraken, leg de afspraken vast en houd elkaar aan de afspraken:* Dit is vooral belangrijk wanneer er wordt samengewerkt met een vrijwilligersorganisatie. Wanneer er meer duidelijkheid is over wat iedereen wil, is het ook makkelijker elkaar aan de afspraken te houden.
- *Tijdelijkheid van de oppasvoorziening:* De oppasvoorziening is bedoeld als een tijdelijke voorziening. Dit is op verschillende momenten met de inburgeraars besproken. Toch zijn de inburgeraars niet geneigd om actief op zoek te gaan naar een andere oplossing. Om te voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat dit een reguliere vorm van opvang is, moet de tijdelijkheid van de oppas heel duidelijk aan de cliënten worden gecommuniceerd.
- *Voortgang:* Het is duidelijk dat voor deze voorziening in deze vorm na de zomer geen middelen meer beschikbaar zijn. De casemanager wijkgerichte inburgering zal met alle ouders contact opnemen en de mogelijkheden van doorstroming naar bestaande voorzieningen met hen bespreken.

Successen

- *Samenwerking:* Tussen de verschillende organisaties is veel samengewerkt en samen nagedacht over het knelpunt van opvang. Dit heeft tot een nieuw initiatief, oppasvoorziening Leiden Noord, geleid.
- *Vrijwilligers:* De vrijwilligers hebben van het samenwerken met de leidster van de SPL veel geleerd. Zij zijn erg enthousiast over vrijwilligerswerk en hebben aangegeven ook in de toekomst vrijwilligerswerk met kinderen te willen blijven doen. Momenteel wordt in overleg met Libertas gekeken naar nieuwe mogelijkheden voor inzet en ontwikkeling van de vrijwilligers.
- *Behoeft van de inburgeraars:* Met het opzetten van de oppasvoorziening is ingespeeld op de behoefte van de inburgeraars. De inburgeraars laten hun kinderen met plezier en vertrouwen achter bij de oppas. Bovendien blijft er voortdurend vraag naar de oppas bestaan en komt er zelfs vraag bij. De oppas geeft de vrouwen de mogelijkheid in te burgeren.
- *Toekomst:* De bevindingen rondom de oppasvoorziening alsmede de ervaringen rondom de start en de financiën worden aan de afdeling die zich bezighoudt met kinderopvang overgedragen.